

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA



EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Pressi- ja teabeosakond

PRESSITEADE nr 88/07

11. detsember 2007

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-438/05

*International Transport Workers' Federation & Finnish Seamen's Union versus Viking Line ABP
& OÜ Viking Line Eesti*

**KOLLEKTIIVNE TEGEVUS VÄLISMAISE ETTEVÕTJA VASTU, SELLEKS ET
ETTEVÕTJA SÕLMIKS AMETIÜHINGUGA KOLLEKTIIVLEPINGU, MIS PANEB
TA LOOBUMA ASUTAMISVABADUSE KASUTAMISEST, PIIRAB
ASUTAMISVABADUST**

*Sellist piirangut võib õigustada töötajate kaitsmisega, kui tõendatakse, et piirang on taotletava
õiguspärase eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi
saavutamiseks vajalik*

International Transport Workers' Federation (ITF) on Londonis asuv rahvusvaheline föderatsioon, kuhu kuulub 600 transporditöötajate ametiühingut 140 riigist. Üks ITF-i peamisi tegevussuundi on kampaania mugavuslippude kaotamiseks. Laevameeskondade töötingimuste parandamise eesmärgil on selle poliitika kohaselt ainult laeva kasusaava omaniku riigis asuvatel ametiühingutel õigus sõlmida kollektiivlepinguid, olenemata sellest, millise lipu alla on laev registreeritud.

Viking Line on Soome reisiparvlaevaoperaator, kellele kuulub laev Rosella, mis sõidab Soome lipu all Eesti ja Soome vahelisel Tallinna–Helsingi liinil. Rosella meeskonna liikmed kuuluvad Finnish Seamen's Unioni (FSU), mis on ITF-i liikmesühing.

Oktoobris 2003 teatas Viking Line FSU-le oma kavast vahetada kahjumiga töötava Rosella lipuriiki ning registreerida laev Eestis, kus tal on tütarettevõtja, et ta saaks tööle võtta Soome palgatasemest madalamalt tasustatava Eesti meeskonna ning suudaks konkureerida samal liinil sõitvate teiste laevadega. ITF, kes sai FSU-lt vastava palve, saatis 2003. aasta novembris kõigile oma liikmesühingutele ringkirja, milles kutsus liikmesühinguid sanktsiooni ähvardusel üles mitte astuma läbirääkimistesse Viking Line'ga. See takistas Eesti ametiühingutel alustada Viking Line'iga läbirääkimisi.

Samal ajal seadis FSU tingimusi mehitamislepingu uuendamisele ning teatas oma kavatsusest alustada streiki, nõudes Rosella meeskonna suurendamist ning sellise kollektiivlepingu sõlmimist, mis näeks ette, et laeva ümberregistreerimise korral jätkab Viking Line Soome tööõiguse järgimist ega vallanda meeskonnaliikmeid.

Viking Line, kes jäi kindlaks oma plaanile registreerida kahjumit toov Rosella Eesti lipu alla, pöördus Eesti Euroopa Liiduga ühinemise järel augustis 2004 kohtusse Ühendkuningriigis, kus on ITF-i asukoht. Viking Line palus, et ITF-ile tehtaks ettekirjutus ringkirja tühistamiseks ja FSU-le ettekirjutus mitte rikkuda Viking Line'i asutamisõigust seoses Rosella ümberregistreerimisega.

Court of Appeal, kuhu ITF ja FSU pöördusid apellatsioonkaebusega, esitas Euroopa Ühenduste Kohtule mitu eelotsuse küsimust asutamisõigust käsitlevate EÜ asutamislepingu sätete kohaldamise kohta ning selle kohta, kas ITF-i ja FSU tegevus kujutab endast vaba liikumise õigustamatut piirangut.

Kõigepealt märgib Euroopa Kohus, et asutamisõigust käsitlevad EÜ asutamislepingu sätted on kohaldatavad ametiühingu või ametiühingute liidu kollektiivsele tegevusele ettevõtja vastu, selleks et ettevõtja sõlmiks kollektiivlepingu, mille sisu on selline, et paneb ta loobuma asutamisvabaduse kasutamisest.

Euroopa Kohus tõdeb, et töösuhteid kollektiivselt reguleeriva lepingu kontekstis **annavad asutamisvabadust käsitlevad sätted eraettevõtjale õigusi, millele saab ametiühingu või ametiühingute liidu vastu tugineda, kui need kasutavad ametiühinguvabadusest tulenevat autonoomset pädevust pidada tööandjate või kutseorganisatsioonidega läbirääkimisi töötingimuste ja töötajate tasustamise üle.**

Seejärel meenutab Euroopa Kohus, et laevade registreerimisele seatud tingimused ei tohi takistada asutamisvabadust. Ühelt poolt vähendab selline kollektiivne tegevus nagu FSU kavandatud tegevus Viking Line'i soovi asutamisvabadust kasutada või muudab asutamisvabaduse kasutamise mõttetuks, kuivõrd see kollektiivne tegevus takistab Viking Line'il ja tema Eesti tütarettevõtjal saada vastuvõttavas liikmesriigis samasuguse kohtlemise osaliseks kui teised selles riigis asutatud ettevõtjad. Teiselt poolt tuleb kollektiivset tegevust, mis on suunatud ITF-i mugavuslipuvastase poliitika elluviimisele – mille peamine eesmärk on takistada reederitel registreerida laevu muus riigis kui see, mille kodanikud on laevade kasusaavad omanikud –, pidada tegevuseks, mis vähemalt takistab Viking Line'il asutamisvabaduse õiguse kasutamist.

Sellest tuleneb, et niisuguste tegevuste puhul on tegemist asutamisvabaduse piirangutega.

Niisugused piirangud on lubatud üksnes siis, kui neil on õiguspärane eesmärk, näiteks töötajate kaitsmine. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas eesmärgid, mida FSU ja ITF püüdsid oma kollektiivse tegevusega saavutada, puudutasid töötajate kaitsmist.

FSU korraldatud kollektiivse tegevuse kohta märgib Euroopa Kohus, et kuigi esmapilgul võib seda tegevust, mille eesmärk oli kaitsta nende ametiühinguliikmete töökohti ja töötingimusi, keda võib Rosella ümberregistreerimine puudutada, põhjendatult pidada töötajate kaitsmise eesmärgi alla kuuluvaks, ei saa selle hinnangu juurde jääda siis, kui leiab kinnitust, et kõne all olevad töökohad või töötingimused ei olnud ohus või tõsise surve all.

Kui peaks selguma, et kõne all olevad töökohad ja töötingimused olid tõepoolest ohus või tõsise surve all, siis tuleb veel kontrollida, kas selle ametiühingu korraldatud kollektiivne tegevus võib tagada taotletud eesmärgi saavutamise ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.

Sellega seoses meenutab Euroopa Kohus, et on vaieldamatu, et kollektiivne tegevus ning kollektiivläbirääkimised ja kollektiivlepingud võivad konkreetsetes olukorras olla ametiühingute jaoks üks peamisi vahendeid oma liikmete huvide kaitsmiseks. Mis puudutab seda, kas

põhikohtuasjas kõne all olev kollektiivne tegevus ei lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik, siis on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne esiteks kontrollida, kas vastavalt siseriiklikule õigusele ja selle tegevuse suhtes kohaldatavale kollektiivlepingule ei olnud FSU käsutuses muid, asutamisevabadust vähem piiravaid vahendeid, et viia lõpule Viking Line'iga peetavad kollektiivläbirääkimised, ning teiseks kontrollida, kas see ametiühing oli enne kollektiivse tegevuse algatamist need vahendid ammendanud.

ITF-i poliitika elluviimise tagamisele suunatud kollektiivse tegevuse osas rõhutab Euroopa Kohus, et kuivõrd niisuguse poliitika tulemusel takistatakse reederitel registreerida laevu muus riigis kui see, mille kodanikud on laevade kasusaavad omanikud, ei saa sellisest tegevusest tulenevad asutamisevabaduse piirangud olla objektiivselt õigustatud. Siiski tuleb tõdeda, et sellise poliitika eesmärgiks on ka meremeeste töötingimuste kaitsmine ja parandamine.

Euroopa Kohus tõdeb, et ITF on kohustatud mugavuslipuvastase poliitika raames, juhul kui tema liikmesühing seda palub, käivitama solidaarsusaktsiooni sellise laeva kasusaava omaniku vastu, mis on registreeritud muus riigis kui riik, mille kodanik on kasusaav omanik, sõltumata sellest, kas viimase poolt oma asutamisevabaduse õiguse teostamisel on kahjulikud tagajärjed tema töötajate töökohtadele või töötingimustele. Poliitikat, et kollektiivläbirääkimiste õigus on selle riigi ametiühingutel, mille kodanik on laeva kasusaav omanik, kohaldatakse ka siis, kui laev on registreeritud riigis, mis tagab töötajatele suurema sotsiaalkaitse kui see, mis neil on esimeses riigis.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kättesaadav kõigis ametlikes keeltes.

Kohtuotsuse täistekst on Euroopa Kohtu veebileheküljel

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=ET&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>

Üldjuhul on kohtuotsuse tekst kättesaadav alates selle kuulutamise päeva kella 12.00-st (Kesk-Euroopa aja järgi).

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler.

Telefon (00352) 4303 3127, faks (00352) 4303 3656

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri "Europe by Satellite" kaudu.

Euroopa Komisjoni pressi- ja teabepeadirektoraat,

L-2920 Luxembourg, telefon (00352) 4301 35177, faks (00352) 4301 35249

või B-1049 Brüssel, telefon (0032) 2 2964106, faks (0032) 2 2965956.